

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Een sceptische schnauzer en een sceptische arts

1 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat de schnauzer vragen stelt die blijk geven van metafysisch scepticisme: hij vraagt zich af of er wel een buitenwereld bestaat / hij vraagt zich af of niet alles fantasie is 1
- een weergave onder welke voorwaarde de baasjes bestendig bestaan volgens het subjectief idealisme van Berkeley: als ze worden waargenomen 1
- een weergave onder welke andere voorwaarde de baasjes bestendig bestaan volgens Berkeleys objectief idealisme: als God de baasjes waarneemt 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- De schnauzer heeft last van metafysische twijfel als hij zich afvraagt of er wel een buitenwereld is. Hij vraagt zich af of hij er is, of het de werkelijkheid is waarin hij zich bevindt. Bestaat er wel een buitenwereld? Misschien is alles wel fantasie. “Besta ik zelf wel, Vader? Is dit een woonkamer, zijn mijn baasjes echt?” Dit zijn vragen die horen bij metafysisch scepticisme 1
- Volgens Berkeleys subjectief idealisme is zijn waargenomen worden. Het bestendig bestaan van de baasjes hangt dus af van of ze waargenomen worden. Als iemand zijn baasjes ziet, bestaan ze. Als hij, of iemand anders, ze niet ziet, bestaan ze niet 1
- Volgens het objectief idealisme van Berkeley wordt alles altijd waargenomen door God. Daardoor is de continuïteit van de zintuiglijke wereld gegarandeerd. Ook als de schnauzer zijn baasjes niet ziet, bestaan ze, want God ziet hen. Dus bestaan de baasjes volgens het objectief idealisme bestendig 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

2 maximumscore 4

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat het feit dat mensen kunnen hallucineren, een probleem vormt voor het naïef realisme: het naïef realisme gaat ervan uit dat we bij waarneming altijd direct een object in de buitenwereld waarnemen, terwijl er bij een hallucinatie geen object is 1
- een uitleg dat hallucinaties geen probleem vormen voor het direct realisme van Reid: hallucinaties vormen een uitzondering 1
- een weergave van de correspondentietheorie van waarheid: volgens de correspondentietheorie van waarheid is iets waar indien het overeenstemt met de werkelijkheid 1
- een uitleg met de correspondentietheorie van de waarheid dat het indirect realisme van Locke tot scepticisme kan leiden: als je de werkelijkheid waarneemt via ideeën, kun je niet weten of de ideeën overeenstemmen met de werkelijkheid 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Naïef realisme houdt in dat je ervan uitgaat dat fysieke objecten driedimensionaal zijn, dat ze onafhankelijk van onze waarnemingen bestaan en dat ze ook blijven bestaan wanneer niemand ernaar kijkt. Een naïef realist neemt ook aan dat fysieke objecten zich in de publieke ruimte bevinden. Een naïef realist gelooft dat objecten echt alle eigenschappen hebben die we waarnemen. Maar wat nu als jouw waarneming een hallucinatie is? Je kunt dan niet verklaren waarom je iets waarneemt, terwijl het er niet is 1
- Hallucinaties vormen uiteindelijk geen probleem voor het direct realisme van Reid. Volgens Reid kun je onderzoek doen, bijvoorbeeld door te meten, waardoor je erachter komt dat hallucinaties zeldzaam zijn en in welke omstandigheden deze voorkomen 1
- De correspondentietheorie van waarheid stelt dat een uitspraak waar is als hij correspondeert, overeenstemt, met de stand van zaken in de werkelijkheid 1
- Het indirect realisme van Locke kan tot scepticisme leiden. Dat is uit te leggen met de correspondentietheorie van waarheid. Het verstand maakt zich een voorstelling van een zaak. Die voorstelling is correct als deze overeenkomt met de werkelijkheid. Een oordeel is waar als het 'plaatje' in je hoofd, de voorstelling die je maakt bij het uitspreken van het oordeel, klopt met de werkelijkheid. Locke gaat ervan uit dat je de werkelijkheid waarneemt via ideeën. De vraag is hoe je kunt weten dat de ideeën in je geest voortkomen uit de werkelijkheid ('bridging problem') 1

Vraag	Antwoord	Scores
3	<p>maximumscore 2</p> <p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • twee kritiekpunten van Reid op de ‘theory of ideas’ op grond waarvan de schnauzer geen goede reden heeft om eraan te twijfelen dat hij zich in de woonkamer bevindt (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – gezond verstand – objecten zelf zitten niet in onze geest – er zijn geen argumenten voor het bestaan van ideeën in de geest – een object waarnemen is niet hetzelfde als erop inwerken – zintuigen zijn volgens empiristen niet in staat tot onmiddellijk contact tussen geest en object 	2
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De schnauzer kan er volgens Reid gewoon van uitgaan dat hij bestaat en zich in de woonkamer bevindt, zoals iedere weldenkende hond zou doen. Reid is een zogenaamde ‘gezond verstand-filosoof’. Hij vindt dat de ‘theory of ideas’ ingaat tegen het gewone gevoel van mensen • Een ander punt van kritiek is dat objecten zelf niet in de geest zitten. De objecten zelf, in dit geval de baasjes van de schnauzer, zitten niet in de geest, van de schnauzer in dit geval, waardoor hij niet hoeft te twijfelen of hij zich in de woonkamer bevindt 	1 1
4	<p>maximumscore 4</p> <p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg van de context van ontdekking met een voorbeeld uit tekst 2: hoe een hypothese ontdekt wordt, in dit geval naar aanleiding van de dood van zijn vriend, is niet relevant voor de wetenschappelijkheid van de hypothese • een uitleg van de context van verantwoording met een voorbeeld uit tekst 2: het opstellen van een hypothese – bijvoorbeeld: lag het aan de manier van kleren strijken? – en die testen/onderzoeken, is wel relevant voor de wetenschappelijkheid van een hypothese • een weergave van wat de Duhem-Quinestelling inhoudt: individuele hypothesen kunnen niet geïsoleerd van de theorie waarvan ze deel uitmaken getest worden / er bestaan geen cruciale experimenten • een uitleg dat volgens de Duhem-Quinestelling verificatie en falsificatie niet voldoen als demarcatiecriteria: verificatie en falsificatie zijn gebaseerd op de onjuiste veronderstelling dat individuele hypothesen geïsoleerd van de theorie waarvan ze deel uitmaken getest kunnen worden 	1 1 1 1
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De context van ontdekking is voor de wetenschappelijkheid van een theorie totaal irrelevant. Het maakt niet uit hoe een wetenschapper, in dit geval Semmelweis, die de dood van zijn vriend als een offer ziet, tot een theorie komt 	1

Vraag	Antwoord	Scores
	<ul style="list-style-type: none"> De context van verantwoording is de mate waarin het eindproduct – de theorie of de hypothese – bevestigd of ondersteund wordt door waarnemingen en is wel relevant voor de wetenschappelijkheid van een theorie. Semmelweis vroeg zich af wat er in de Eerste Kliniek anders was dan in de Tweede. Hij stelde hypothesen op, bijvoorbeeld: het ligt aan de manier van kleren strijken. Die onderzocht hij met behulp van waarnemingen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Volgens de Duhem-Quinestelling bestaan er geen cruciale experimenten die voor eens en voor altijd aantonen dat een hypothese waar of onwaar is. In een experiment testen we namelijk niet een geïsoleerde hypothese, maar die hypothese plus het geheel van vooronderstellingen op basis waarvan het experiment wordt opgezet en geïnterpreteerd 	1
	<ul style="list-style-type: none"> Verificatie en falsificatie voldoen volgens de Duhem-Quinestelling niet als demarcatiecriterium omdat ze uitgaan van het afzonderlijk testen van individuele hypothesen in cruciale experimenten. Maar ook die experimenten zijn theoriegebonden. De betekenis van een afzonderlijke hypothese wordt namelijk altijd bepaald door de theorie en bijbehorende vooronderstellingen. Na het opzetten en uitvoeren van een experiment gebruiken we bovendien bij het interpreteren van de resultaten van onderzoek vele vooronderstellingen en theoretische noties 	1
5	maximumscore 3	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	<ul style="list-style-type: none"> een uitleg met het onderscheid tussen ‘weten dat’ en ‘bewijzen dat’ dat Braun een bewijs mag vragen van Semmelweis: als ik zeg dat ik iets weet, kan men altijd denken dat ik in staat ben mijn beweringen te bewijzen 	1
	<ul style="list-style-type: none"> een uitleg dat Semmelweis niet alle alternatieve sceptische scenario’s hoeft uit te sluiten: zijn uitleg is redelijkerwijs afdoende en laat geen manco’s meer zien 	1
	<ul style="list-style-type: none"> een uitleg met het contextualisme dat Semmelweis eerder hogere eisen aan de kennis van Braun kan stellen dan Braun aan de kennis van Semmelweis: uit de context blijkt dat er veel mensenlevens op het spel staan, bij het alternatief van Semmelweis overlijden er minder vrouwen 	1
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	<ul style="list-style-type: none"> Volgens Austin betekent zeggen dat ik iets weet dat ik mijn uitspraak kan rechtvaardigen, dat mijn beschrijving correct is en dat er geen relevant alternatief is. Dat er in de voorliggende context redelijkerwijs geen ruimte is voor alternatieven. We weten altijd veel meer dan we kunnen bewijzen. Als we iets kunnen bewijzen, kunnen we redenen geven. Ik weet dat, omdat.... In het geval van Semmelweis weet hij dat handen wassen helpt, omdat de sterfte afgenomen was. Hij weet het 	

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>en kan een bewijs geven. Dat bewijs mag Braun dan ook van Semmelweis vragen</p>	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Braun kan niet van Semmelweis vragen alle mogelijke sceptische varianten uit te sluiten, want dat is onmogelijk. Het enige wat hij kan vragen, is relevante sceptische alternatieven uit te sluiten. Bijvoorbeeld het alternatief dat de ontstekingen niet uit het lichaam waren ontstaan. Het gaat om relevantie: genoeg is genoeg. De uitleg van Semmelweis laat geen manco's meer zien en zou dus redelijkerwijs afdoende moeten zijn 	1
	<ul style="list-style-type: none"> • Semmelweis kan hogere eisen stellen aan de kennis van Braun dan andersom, want bij het alternatief van Semmelweis – handen wassen – gaan er minder vrouwen dood dan bij Braun. Het is de context die bepaalt of een sceptisch alternatief al dan niet in beeld komt. In dit geval mag Semmelweis dus hoge eisen aan de kennis van Braun stellen, omdat er mensenlevens op het spel staan 	1